

Závěrečné stanovisko s návrhem opatření k nápravě ve věci výkonu sociálně-právní ochrany Adély a Bedřicha A.

Ve zprávě o šetření ze dne 2. října 2024 jsem uvedl, že Městský úřad Černošice (OSPOD) pochybil při výkonu sociálně-právní ochrany dětí Adély (nar. xxx) a Bedřicha (nar. xxx) A.

Vyzval jsem proto tajemníka úřadu, aby se ke zprávě vyjádřil a seznámil mě s opatřeními k nápravě, která přijal.

A. Vyhodnocení vyjádření úřadu a navržená opatření k nápravě

Tajemník neuznal některá pochybení a nepřijal dostatečná opatření k nápravě. Vydávám proto závěrečné stanovisko.¹

OSPOD navrhuji, aby přijal tato opatření k nápravě:

- (A) prokazatelně seznámil pracovníky OSPOD se závěry zprávy o šetření a tohoto závěrečného stanoviska, vyzval je, aby se jimi řídili v budoucích obdobných případech, a informoval mě, kdy tak učinil;
- (B) doporučil matce odbornou poradenskou pomoc pro ni ([B.2](#));
- (C) průběžně sledoval a vyhodnocoval, jak konfliktní situace mezi rodiči zasahuje do života dětí a zda již není důvod vést je jako ohrožené² ([B.2](#), [B.5](#));
- (D) průběžně sledoval situaci v rodině, a pokud zjistí, že matka děti dále fyzicky trestá, činil další odpovídající kroky ([B.5](#));
- (E) provedl vyhodnocení situace Adély a seznámil mě s výsledky ([B.3](#), [B.5](#));
- (F) ověřil důvody pomočování Bedřicha dotazem na odborné lékaře ([B.5](#));
- (G) informoval místně příslušný OSPOD Cecílie o tom, co se z místního šetření dozvěděl, a sdělil mi, kdy tak učinil ([B.5](#)).

B. Odůvodnění

Postupně shrnu jednotlivé závěry ze zprávy o šetření, pak obsah vyjádření tajemníka a nakonec připojím své závěrečné hodnocení postupu OSPOD.

B.1 Postup OSPOD v souvislosti s přijetím oznámení otce o fyzickém týrání jeho dětí – neinformování otce

B.1.1 Závěr šetření

OSPOD jsem vytýkal, že neinformoval otce o výsledcích prošetření jeho upozornění.

1 Podle § 18 odst. 2 a zákona o veřejném ochránci práv.

2 Podle § 6 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

B.1.2 Vyjádření tajemníka

Tajemník uvedl, že v zaběhlé praxi není obvyklé informovat oznamovatele o výsledcích, pokud o to sám nepožádá. Otec v rámci prvního oznámení nežádal o vyrozumění o výsledcích prošetření.

B.1.3 Závěrečné hodnocení

Vzhledem k tomu, že OSPOD první oznámení otce nikterak neeviduje (k tomu již úřad přijal odpovídající opatření k nápravě), není možné najisto říci, zda o vyrozumění žádal, či nikoliv.

Trvám na tom, že vzhledem k tomu, že se jedná o rodiče, který upozornil na fyzické trestání dětí, měl jej OSPOD o výsledcích prošetření informovat automaticky, ať už o to v oznámení požádal, nebo ne. Je totiž zřejmé, že rodiče bude výsledek prošetření zajímat – týká se totiž jeho dítěte, na jehož situaci upozorňuje a zjevně s ní není spokojený. Takový postup je v souladu se zásadou vstřícnosti.³

Nemohu souhlasit s tím, že takový postup není zaběhlý v praxi. Během šetření postupu úřadů napříč Českou republikou se setkávám s tím, že OSPOD rodiče informuje automaticky.

B.2 Další postup OSPOD – doporučení odborné poradenské pomoci

B.2.1 Závěr šetření

OSPOD měl rodičům doporučit odbornou poradenskou pomoc či mediaci kvůli jejich komplikovanému vztahu.

B.2.2 Vyjádření tajemníka

Tajemník sdělil, že komplikovaný vztah rodičů řeší v rámci kolizního opatrovnictví. Oběma rodičům doporučili rodinnou terapii. Rodiče byli objednaní v organizaci Y., ale matka po úvodní schůzce další zrušila, protože se měl řešit konfliktní vztah rodičů. Odůvodnila to tím, že se vůči ní otec v minulosti dopouštěl násilí, což je kontraindikací k započetí rodinné terapie.

Bedřich je objednaný k psychologce v organizaci X. na listopad 2024.

B.2.3 Závěrečné hodnocení

Vítám, že OSPOD rodičům doporučil rodinnou terapii ke zlepšení jejich konfliktního vztahu. Pokud matka skutečně byla obětí domácího násilí, jak uvádí, bylo by vhodné doporučit jí odbornou poradenskou pomoc pouze pro ni, jak už jsem uváděl i ve zprávě o šetření. **Velmi vítám také psychologickou podporu pro Bedřicha.**

3 Viz Principy dobré správy. [Cit. 8. 11. 2024] Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/dokument/principy-dobre-spravy/principy-dobre-spravy.pdf>.

B.3 Další postup OSPOD – Adéla

B.3.1 Závěr šetření

OSPOD jsem vytýkal, že zjišťoval skutečnosti týkající se pouze Bedřicha, a ne také Adély, přestože otec upozorňoval na nepřiměřené trestání obou dětí.

B.3.2 Vyjádření tajemníka

Tajemník k tomu uvedl, že otec v rámci oznámení na OSPOD jiné děti nezmiňoval. Ani ve zprávě policie není Adéla uvedena. Otec až v písemné žádosti uvedl i Adélu do hlavičky, ale v popisu textu zmiňuje pouze Bedřicha. Z popisu nevyplývá, že by měla být ohrožena i Adéla.

Polorodá sestra dětí (Cecílie) sice na místním šetření sdělila, že je maminka všechny občas bije, dříve bouchala i Adélu a Bedřicha, ale nyní se to tak často neděje. Matka sdělila, že dává dětem výchovně přes zadek, ale ne silou. Nyní se snaží situaci řešit jinak.

B.3.3 Závěrečné hodnocení

Souhlasím s tím, že ve zprávě policie není Adéla uvedena. V písemné žádosti už ale otec uvedl, že i ve svém prvním oznámení (nevidovaném OSPOD) sděloval, že má podezření, že jeho děti, konkrétně i Adélu, jsou vystavovány fyzickým trestům. Je pravda, že otec dále konkretizuje pouze situaci Bedřicha, to však neznamená, že by se OSPOD neměl zabývat oběma dětmi, obzvláště pokud jde o jejich fyzické trestání, jež je svou povahou násilným jednáním vůči dítěti.

Co otec uváděl na prvním ústním jednání, ze kterého OSPOD neučinil záznam, není zpětně možné prokázat. **Trvám však na tom, že i kdyby ji otec jen zmínil, měl se OSPOD o Adélu více zajímat.**

B.4 Další postup OSPOD – rozhovor s Bedřichem

B.4.1 Závěr šetření

OSPOD jsem vytknul, že Bedřicha ani neviděl a nemluvil s ním.

B.4.2 Vyjádření tajemníka

Tajemník k tomu uvedl, že s Bedřichem OSPOD nehovořil kvůli jeho nízkému věku (5 let). Bedřich v době šetření doma nebyl, a protože matka uvedla, že děti již nebije, tak OSPOD stačila zpráva ze školky a od pediatra. Z nich nevyplývá žádný náznak ohrožení Bedřicha fyzickými tresty. To bylo pro OSPOD dostačující pro vyhodnocení situace dítěte.

V rámci kolizního opatrovnictví OSPOD naplánoval rozhovor s Bedřichem na 22. 10. 2024.

B.4.3 Závěrečné hodnocení

Trvám na tom, že OSPOD nepostupoval správně, když s Bedřichem nejenže nemluvil, ale vůbec ho neviděl, a přesto vyhodnocoval, zda je ohrožený.⁴ Autentickou vlastní zkušenost např. i z interakce s matkou nemůže nahradit žádná zpráva pediatra či školského zařízení.

Individuální rozhovor sociální pracovníce s dítětem bez přítomnosti zákonných zástupců považuji za běžný způsob provádění sociální práce a za **primární a nejvhodnější nástroj, který má OSPOD k dispozici za účelem zjištění jakéhokoli problému v rodině.**⁵ Vyplývá to i z odborné literatury, kterou jsem ve zprávě o šetření zmínil.⁶

U malého dítěte je samozřejmě nutné toto pravidlo přizpůsobit jeho věku a rozumové vyspělosti. Takové dítě by měl OSPOD alespoň vidět a také pozorovat jeho interakci s matkou.

Vítám však, že OSPOD naplánoval pohovor s Bedřichem alespoň v rámci kolizního opatrovnictví.

B.5 Vyhodnocování míry ohrožení dítěte⁷

B.5.1 Závěr šetření

OSPOD jsem upozornil, že pro řádné vyhodnocení měl OSPOD Bedřicha vidět a mluvit s ním (viz kapitolu [B.3](#)) a měl se více zaměřit na otázku pomočování. Upozornil jsem také na několik chyb a rozporů ve vyhodnocení situace dítěte.

B.5.2 Vyjádření tajemníka

Tajemník k tomu uvedl, že pomočování chlapce řeší s odborníky – pediatrem a nefrologem. OSPOD není kompetentní zasahovat do odborných zdravotních či psychologických abnormalit, a musí proto vycházet ze zpráv odborníků. Vyjádření Bedřicha k pomočování by nebylo relevantní.

V rámci vyhodnocení pak vycházel ze šetření v rodině, zprávy školky a pediatra a přihlížel i k informacím o rodinné situaci v rámci výkonu kolizního opatrovnictví (rodiče se navzájem osočují). Dále bral v úvahu shodné oznámení policie z roku 2021 (nedošlo k protiprávnímu jednání), výpověď polorodé sestry Cecílie (maminka už je nebije), poučení matky o nevhodnosti fyzických trestů. Proto Bedřicha nevyhodnotil jako ohroženého.

Závažnost situace v případě Adély a polorodé sestry Cecílie neshledal, a proto nezahájil žádné další úkony ani vyhodnocování situace.

4 Podle § 6 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

5 Blíže srov. zpráva o šetření ze dne 23. 5. 2013, sp. zn. 7108/2012/VOP/PŠ. Dostupná z: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/600> [Cit. 8. 11. 2024].

6 MATOUŠEK, Oldřich a kol. Děti a rodiče v rozvodu. Manuál pro zúčastněné profesionály a rodiny. Praha: Portál, 2015. S. 84-85, ISBN 978-80-262-0968-3.

7 Podle § 6 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

V závěru tajemník uvedl, že po novelizaci zákona by OSPOD postupoval jinak (kvůli nepřípustnosti jakýchkoliv fyzických trestů).

K rozporům a chybám ve vyhodnocení se tajemník nevyjádřil.

B.5.3 Závěrečné hodnocení

Trvám na tom, že k tomu, aby OSPOD mohl relevantně vyhodnotit situaci, je potřeba vyhodnocované dítě přinejmenším vidět a hovořit s ním (viz kapitolu [B.3](#)).

Je samozřejmé, že ohledně pomočování by se OSPOD od Bedřicha nic relevantního nedozvěděl. OSPOD se však mohl odborníků dotázat, jaké jsou důvody pomočování a zda a případně jakou měrou k němu může přispívat fyzické trestání či konfliktní vztah rodičů. S jejich odpovědí mohl dále pracovat.

Pokud OSPOD přihlížel k některým skutečnostem vyplývajícím z jiného spisu (např. vedeného v rámci kolizního opatrovnictví), měl na ně přinejmenším odkázat. Mohl tyto skutečnosti také shrnout do zápisu. Jinak není zřejmé, z čeho při vyhodnocování OSPOD vychází, a postup OSPOD není ověřitelný.

Trvám také na tom, že OSPOD měl vyhodnocovat situaci i v případě Adély a Cecílie.

Fyzické trestání se totiž týkalo také jich. Tvrzení matky a Cecílie, že už k fyzickému trestání nedochází, nepokládám za natolik uklidňující, aby OSPOD nečinil žádné další kroky. OSPOD měl v případě Adély provést alespoň základní vyhodnocení situace dítěte, ze kterého pak případně mohlo vyplynout, že pro podrobné vyhodnocení není důvod.⁸ OSPOD se však o Adélu nezajímal vůbec. A nic nečinil ani v případě Cecílie.

C. Výzva ke zjednáání nápravy

Závěrečné stanovisko zasílám stěžovateli a tajemníkovi Městského úřadu Černošice. O závěrech informuji také starostu města Černošice.

Tajemníka městského úřadu Černošice žádám, aby mi do 30 dnů od jeho doručení sdělil, zda provedl navržená opatření k nápravě.⁹

Pokud tajemník nepřijme navržená opatření k nápravě nebo provedená opatření nebudu považovat za dostatečná, vyrozumím nadřízený úřad.¹⁰ Také mohu případ zveřejnit (včetně jmen osob oprávněných jednat jménem Městského úřadu Černošice).¹¹

Brno 26. listopadu 2024

8 Obdobně např. zpráva o šetření ze dne 4. 5. 2021, sp. zn. 741/2021/VOP. Dostupná z: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/9204> [Cit. 8. 11. 2024]. Příp. také MACELA, M., HOVORKA, D., KŘÍSTEK, A., TRUBAČOVÁ, K., ZÁRASOVÁ, Z. Zákon o sociálně-právní ochraně dětí. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015. S. 113. ISBN 978-80-7478-727-0.

9 Podle § 20 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv.

10 Podle § 20 odst. 2 písm. a) zákona o veřejném ochránci práv.

11 Podle § 20 odst. 2 písm. b) zákona o veřejném ochránci práv.

JUDr. Vít Alexander Schorm
zástupce veřejného ochránce práv
(podepsáno elektronicky)